

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 16. novembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 134.

Za izpopolnitev ljubljanske borze.

Nov udarec se nam pripravlja. Zahve gospodarskih krogov Slovenije po izpopolnitvi ljubljanske borze s koncesijo za trgovanje z devizami in valutami niso naše doslej na odločilnih mestih prav nikakega razumevanja. Vse še tako utemeljene predstave so ostale doslej brez uspeha. Z absurdnimi motivacijami se zavrača vsak tak predlog. Da bi se tudi v bodoče, pri eventualno ugodnejšem političnem položaju našim zahtevam ne moglo ugoditi, se hoče uzakoniti določilo, po katerem bo trgovanje z devizami in valutami dovoljeno samo v Zagrebu in Beogradu. — Načrt zakona je že izgotovljen, predložen bo v kratkem narodni skupščini. Naše stanovske organizacije so na inicijativno borzno upravo poslane ministru trgovine ter poslanskim klubom spomenice, v kateri so zavzele proti taki nakani odločno stališče. Tako spomenico je odposlala tudi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo. Glasi se:

V načrtu o borzah, izdelanem v Ministrstvu trgovine in industrije, je predvideno, da določa minister trgovine in industrije ob priliki odobrenja za otvarjanje novih borz, s katerimi posli se bode nova borza bavila. Tej razumljivi in opravičeni določbi sledi pa določilo, da se morajo valutni posli obavljati samo na beograjski in zagrebški borzi. Podpisana zbornica smatra za svojo dolžnost, da opozori vse merodajne činitelje na omenjeni odstavek tega zakonskega načrta, ker bi utegnil imeti posledice, ki jih gotovo vlada ni nameravala. Po mnenju podpisane zbornice popolnoma zadoštuje določilo, da odredi Minister trgovine in industrije vsaki novi borzi njen delokrog in da se delokrog že obstoječih borz ne more razširiti brez odobritve tega ministra. S tem je že rečeno, da ne more Ljubljanska borza dobiti koncesije za trgovanje z valutami in devizami brez dovoljenja Ministrstva trgovine in industrije od nosno kraljevske vlade.

Omenjeni odstavek, da se valutni posli smejo obavljati samo na beograjski in zagrebški borzi, smatra podpisana zbornica za neumestno. Ako se ne eliminira, onemogoči vsaki bodoči vladi izdajo dovoljenja za trgovanje z valutami in devizami za Ljubljansko borzo. S tem bi bila vzeta gospodarskim krogom Slovenije za vso bodočnost nada, da se Ljubljanska borza izpopolni s podelitvijo koncesije za trgovanje z valutami in devizami v polnovredno institucijo, kakor jo brez dvoma zaslužita močno razvita industrija in trgovina tega dela naše kraljevine.

Iz tega razloga se podpisana zbornica obrača s to spomenico na Vas, velespoštovani gospod minister in Vas vljudno prosi, da pred uzakonjenjem tega načrta opozorite na veliko nezakonsko kršitev gospodarske enakopravnosti in vplivate, da se zakoniti dovoljenje trgovanja z valutami in devizami tudi za Ljubljansko borzo ali pa, če proti pričakovanju to ob tej priliki ne bi bilo mogoče, da se vsaj eliminira iz tega zakona cit. zaključni pasus čl. 2, ki onemogoča vladi za v bodočnost izpolnitev naše želje.

Pripominjamo, da so vsa merodajna mesta od leta 1922 naprej že nešteto krat uvidela opravičenost naše prošnje za koncesijo za trgovanje z devizami in valutami in nas zagotovila ugodne rešitve, ko bodo odstranjeni

trenotni tehnični in finančno-politični pomisleki.

Medtem se je ustanovila Borza za blago in vrednote v Ljubljani, ki je že v kratki dobi svojega obstoja dokazala svojo stvarno opravičenost. Zgradila se je tudi direktna telefonska zveza Beograda z Ljubljano in stabilizirala se je mednarodna vrednost dinarske valute.

S tem je po našem mnenju padla vsaka ovira za izpopolnitev ljubljanske borze s koncesijo za valutne posle. V slovenskem delu naše Kraljevine je zelo razvita industrija, ki dela za prodajo v tuzemstvu, kakor tudi za izvoz. Za nabavo surovin in polizdelkov iz inozemstva rabi veliko množino deviz, iz izvoza polfabrikatov in fabrikatov ima pa velik dotok tujih plačilnih sredstev.

Naša trgovina izvažava veliko množino lesa, premoga, rud in deželnih pridelkov, kateri izvoz pritegne v zemljo veliko inozemskega denarja. Uvozna trgovina pa potrebuje za svoje svrhe tudi znatne zneske tujih plačilnih sredstev.

Ta razvoj industrije in trgovine ima za posledico zelo pomemben promet z devizami in valutami, ki alimentira in zaposluje naše razvito bankarstvo.

Poleg tega imamo velik obtok tujih plačilnih sredstev in nakazil izseljencev, zlasti iz Amerike.

Kljub temu močno in stalno se razvijajočemu prometu z devizami in valutami in kljub dobro organiziranim in močnim denarnim institucijam, se morajo gospodarski krogi slovenskega dela naše države posluževati pri vseh teh transakcijah oddaljenih borz, kar jim povzroča mnogo nepotrebnih težav in stroškov.

Naravno je, da se poslužuje vsako industrijsko ali trgovsko podjetje za vse devizne in valutne posle svojega denarnega zavoda. Ta denarni zavod mora vsled pomanjkanja deviznega poslovanja pri ljubljanski borzi izvršiti te naloge svojih komitentov na borzi v Zagrebu ali Beogradu in se mora v ta namen posluževati posredovanja kakega denarnega zavoda v Zagrebu ali Beogradu ali pa kakega borznega senzala.

K izravnavi teh poslov so potrebna velika nakazila potom Narodne banke, ki pomenijo izgubo na obrestih. Ta izguba kakor tudi ogromni stroški na telefonskih pogovorih in zaslužku posredovalcev gre v breme komitentov-nalogodajalca. Industrija in trgovina bi si prihranila mnogo stroškov in truda, če bi se obavljali ti posli na ljubljanski borzi.

Tudi za denarne zavode v Sloveniji bi odpadle velike težave, če bi mogli obavljati svoje devizne prodaje in nakupe na ljubljanski borzi, ker bi odpadla potreba vzdrževanja velikih dobroimetij na sedežu dosedanjih deviznih borz ali pa potreba neracionalnih nakazil žirom Narodne banke.

Iz tega sledi, da je popolna borza v Ljubljani stvarna potreba za gospodarstvo v slovenskem delu naše države, in da bi izpolnitev te želje naših gospodarskih krogov odstranila nepotrebna bremena in olajšala delo.

Izpopolnitev ljubljanske borze ne bi bila koristna samo gospodarskim krogom tega dela države, ampak celi državi, ker pomeni vsaka oploditev in napredek gospodarskega udejstvovanja veliko in neprecenljivo pridobitev za državne finance in za državno plačilno bilanco.

Zato se usojajo podpisana zbornica prositi Vas, velespoštovani gospod mi-

nister, da zastavite svoj cenjeni vpliv v to, da se gornje razloge v polni meri upošteva in opravičeni zahtevi ugodi. — Blagovolite...

Pričakuje se, da bodo naši poslanci vendar dosegli, da grajana določilo načrta ne postane zakon in da se bodo utemeljeni predlogi spomenice v polni meri upoštevali.

POOSTRITVEV CARINSKE KONTROLE NA ITALIJANSKI MEJI.

Italijanske carinarnice v zadnjem času strogo kontrolirajo uvoženo blago, ki dchaja iz naše kraljevine, ker so prišle na to, da se pogosto ne prijavlja pravilno njegova kvaliteta. Ker prevzema prijavljanje blaga običajno naš izvoznik, posebno ako gre za izvoz manjših blagovnih količin, povzročajo napačne prijave italijanskim uvoznikom večkrat nepričakovane sitnosti in jako občutne globe. S tem se italijanskim kupcem-uvoznikom jemlje zaupanje do našega trga in se jih odvaja od trgovskih stikov z našimi izvozniki in našo državo, kar razumljivo veliko škodi pravilnemu in normalnemu razvoju našega izvoza v Italijo. Interesente zaradi tega opozarjamo, da posvečajo ob deklaraciji v Italijo uvoženega blaga posebno pozornost prijavi blaga, da se prepreči škoda, katero njim samim, pa tudi splošnosti in zaupanju do naših izvoznikov povzroča nepravilno deklariranje.

OBRESTNA MERA NA ČESKOSLOVANSKEM.

Poročali smo že, da so tri največje praške hranilnice znižale obrestno mero za pol odstotka in da jim bodo banke sledile. Sedaj beremo, da je Zveza bank v zadnji seji to tudi res napravila; tako debet kot kredit ima za pol odstotka znižane obresti. Pri debetu se začne znižanje s 1. decembrom, prav tako pri tekočih vlogah; pri bran. vlogah na knjižice se bo začelo z nižjimi obrestmi 1. januarja 1927.

PRIPRAVE ZA SVETOVNO GOSPODARSKO KONFERENCO.

Včeraj se je sestel v Ženevi drugi strokovni odbor za pripravo svetovne gospodarske konference. Trajal bo deset dni. Predseduje Belgijec Theunis. — Zveza narodov je sestavila poročilo, ki naj služi temu odboru za temelj. Iz tega poročila povzamemo zelo zanimivo dejstvo, da se je število prebivalstva na zemlji od 1913 do 1926 dvignilo za 5%, za ravno toliko pa tudi svetovna trgovina. Prebivalstvo Evrope, skupaj z Azijo in Rusijo, je naraslo samo za nekaj več kot za 1%. Produkcija surovin in živil v Evropi je bila vsled ugodnega lanskega pridelka 4 do 5% nad predvojni višino, dočim je bil evropski trgovski promet 10% pod predvojnimi. Prirastek prebivalstva od 1913 do 1926 je bil zlasti velik v Ameriki; v Južni nekaj čez petino, v Severni skoraj za petino. Težišče trgovskega prometa se je začelo pomikati od Atlantskega proti Tihemu oceanu; a pogled na zemljevid nam pravi, da se bo glavni promet vršil zmeraj po Atlantiku in po njegovih obrobni deželah.

SESTANEK VIŠJEGA GOSPODARSKEGA SVETA V ITALIJI.

Dne 22. t. m. se sestane višji narodni gospodarski svet. Gospodarski krogi pripisujejo temu sestanku znaten pomen. Na dnevnem redu sestanka bo tudi aktualno vprašanje cen, ki nikakor nočejo pasti navzlic naglemu zboljšanju vrednosti lire. Višji narodni gospodarski svet bo razpravljal tudi o umetnih merah, ki bi privedle do znižanja cen na debelo in na drobno.

Ivan Mohorič:

Načrt naše bodoče železniške mreže.

(Nadaljevanje.)

Direkcija za zgradbo nove železnice pa je izdala v redakciji g. inž. Milenkovića leta 1926 novo publikacijo o železniški mreži, kjer pravi glede naših prog sledeče:

Z novo mejo napram Italiji sta presekani železniški zvezi Ljubljana—Trst in Ljubljana—(Reka)—Sušak. Ljubljano so pustili pred zaprtimi vrati. Ako hoče priti k morju, mora to storiti samo skozi stransko okno. Ako bi hotela na Sušak, mora iti najprej nazaj na Karlovec ali Zagreb in šele potem po progi Karlovec—Reka na Sušak.

Cim je bila meja tako določena, so takoj nastale nove zmešnjave, katere je bilo treba odpraviti na prijateljski način s konvencijami. Odpravljene so bile šele te dni z nettunskimi pogodbami. Ker pa se konvencije neki dan lahko črtajo, bi bilo potrebno zavaruovati se ter prečne ceste in železnice takoj spojiti z novimi zvezami, ker se se jasno vidi, da med nami in Italijo meja še ni definitivno izvedena. Tudi z nekaterimi kršnimi planinami in goličavami, ki so jih italijanski politiki pridobili za Wilsonovo črto in ki Italiji ne bodo prinesli nikake koristi, dočim so v Jugoslaviji presekali tolike zveze, je bila ustvarjena huda kri.

Vsled tega se je pojavila graditev prog Kočevje—Brod, ker se s temi progami veže Ljubljana in Maribor direktno po najkrajšem potu s Sušakom.

Obstoja več projektov, da se Ljubljana in Maribor zvežeta s Sušakom, jaz pa sem izbral enega, ki je najkrajši in najcenejši.

O teh zvezah je objavljena izčrpna študija v »Tehničnem listu« št. 19, 20 in 21 iz leta 1924 od ing. G. Klotiča ter je pri reševanju tega vprašanja in pred graditvijo teh prog treba proučiti tudi njegovo mnenje, ki ima sicer lahko tudi lokalni patriotizem, vendar pa ima dragocene podatke.

Če ne bi bila meja določena tako, bi se te proge morebiti nikdar ne gradile, vsaj ne kot proge druge vrste, temveč samo kot industrijske vicinalne proge. Zato tudi teh železnic ni treba obravnavati tako, kakor jih obravnavajo slovenski inženjerji, ker se lahko zgodi, da ako se meja odmeri samo do postaje St. Peter, ali ako nam Italija odstopi železnico Ljubljana—St. Peter—Reka, bi te železnice postale prazne in puste. Če se gradijo kot proge druge vrste, bi stale:

Kočevje—Brod—Moravice 51 km, 150,000.000 Din; Kočevje—Straža 42 kilometrov, 60,000.000 Din; St. Janž—Sevnica 12 km, 30,000.000 Din; skupaj 105 km, 240,000.000 Din.

Če se temu doda še pretvoritev proge Ljubljana—Kočevje iz vicinalne proge v progo druge vrste, kakor tudi svota potrebna za njen odkup, to je najmanjše 55,000.000 Din, bi celokupni izdatki znašali okoli 300,000.000 Din. Za ta denar bi nam morda Italijani odstopili progo (Ljubljana)—Rakek—St. Peter—Reka.

Slovenski so projektirali tudi progo Črnomelj—Ogulin, ki bi vezala Ljubljano s Splitom in s Sušakom. Ta proga, ki jo je lahko graditi, nima nobenega splošnega pomena ter je samo lokalna, ter nima one vrednosti, ka-

tero ji pripisujejo Slovenci, pa jo bo mo zato obravnavali kot vicinalno, katero lahko zgradijo samo pokrajine, skozi katere teče, država pa nima potrebe jo graditi.

Se ena proga je, za katero se vzemajo Slovenci, kakor tudi Hrvatje, to je Krapina—Rogatec. Tudi ta proga je iste vrste, kakor proga Črnomelj—Ogulin, samo z razliko, da veže dva železniška kraka ter ima večji pomen. Lahko postane tudi strateška ter sem jo zato uvrstil med proge tretje vrste.

S temi izvajanji se naši gospodarski krogi nikakor ne morejo strinjati. Prvič je nejasna pripomba, da še nimamo definitivnih mej z Italijo, ko je vendar rapalska pogodba že davno ratificirana. Dalje postavlja hipotezo odkupa železniške proge Postojna—Št. Peter—Reka, kar dokazuje popolno nepoznanje naših in italijanskih razmer ob meji in končno sploh ne upošteva dejstva, da je skupna proga Kočevje—Vrbovsko uzakonjena v zakonu o stomiljonskem dolarskem posojilu.

V poznejših izvajanjih, kjer govori o finansiranju novogradnje pa zastopa stališče, ki je za naše kroge popolnoma sprejemljivo. V tabelarnem pregledu razporeda kreditov, ki ga je pridal svoji študiji, ki so potrebni za zgradbo prog od leta 1926 do 1940, so uvrščene proge, ki so važne za Slovenijo na mestih 23 do 27. Prva je redno važna za Maribor, ker bi se na ta način vzpostavila direktna zveza med Mariborom in Osjekom v Podravini; zanjo predvideva že za leto 1926 kredit od 66 milijonov dinarjev, ki bi zadostoval za zgradbo te 42 km dolge zveze.

Gradbo proge Kočevje—Brod-Moravice preliminarira na letih 1928 in 1929 in sicer za prvo leto 96.5 milijona dinarjev, za drugo leto pa 100 milijonov dinarjev kredita. Kočevje—Straža naj bi se gradilo po njegovem razporedu po letih 1932 in 1933 in sicer je za vsako leto predviden kredit 40 milijonov dinarjev. Nato bi prišla leta 1935 zgradba spoja St. Janž—Sevnica z 38 milijoni dinarjev v poštev, dočim bi se rogaška železnica od Lupinjaka do Krapina imela graditi že letos in je zanjo predviden preliminar 25 milijonov dinarjev. Potemtakem bi se v prvi gradbeni periodi gradila krapinska železnica, v drugi Kočevje—Brod-Moravice, dočim pade zgradba proge Kočevje—Straža in St. Janž—Sevnica še le v tretjo gradbeno periodo med letom 1933 in 1936.

Za progo Rogatec—Krapina predvideva gradbo potom gradbenih podjetij, dočim bi se proga Koprivnica—Varaždin, ki je zelo lahka, gradila v državni režiji s pomočjo vojaštva. Obe bi se gradile iz notranjega posojila.

Proga Kočevje—Brod-Moravice bi se gradila v drugi periodi od leta 1928 do 1932 skupno s programom, s katerim bi se izvršila prva polovica načrta bodoče mreže in za katero bi se porabilo okrog 3 in pol milijarde dinarjev iz posojila in 1 milijarda in pol dinarjev pa iz rednega državnega proračuna.

V tretji gradbeni periodi bi se gradile med leti 1933 in 1935 proge St. Janž—Sevnica in Kočevje—Straža; v zaključni periodi od leta 1936 do 1940 pa ni predvidena nikaka gradba železniških prog v Sloveniji.

(Dalje sledi.)

Naš državni proračun.

Finančni minister dr. Perić je predložil Narodni skupščini novi proračun za leto 1926 in 1927. Proračun znaša 11.690.000.000 Din. Razlika med novim in starim proračunom znaša doslej 814 milijonov, bo pa vsekakor, kakor je minister o tem prepričan mnogo večja po glasovanju narodne skupščine. Finančni minister je namreč v razgovoru z novinarji izjavil, da se bo dalo še nekaj prihraniti. Naglašal je, da je moral zvišati izdatke za pokojnine. Prejšnji proračun je tudi imel 50 milijonov manj izdatkov za draginjske doklade nižjih nameščencev prosvetnega ministrstva. Za izdatke za tobak in sol je bilo v prejšnjem proračunu za skoro 100 milijonov manj

določeno. Ta znesek je bilo treba sedaj staviti v novi proračun. Istotako se je moralo postaviti v proračun 11 milijonov dinarjev za odplačevanje dolga v Ameriki. Nadalje bo treba plačati redne dolgove Narodni banki, koji znašajo okrog 11 milijonov dinarjev in nekatere druge dolgove v znesku 10 milijonov dinarjev.

Vsega skupaj se je moral zato proračun povečati za novih 300 milijonov dinarjev, ki doslej niso bili predvideni. Zatorej prejšnji proračun ni znašal 12 milijard 500 milijonov, ampak pravzaprav 12 milijard in 800 milijonov dinarjev in je zaradi te redukcije novi proračun za isto vsoto večji.

Od rednih prihodkov je predvideno: I. Neposredni davki: 1.628.309.100 dinarjev, II. Posredni davki 3.531 milijonov 80.000 Din. III. Monopoli: 2.362.242.000 Din. IV. Državno gospodarstvo: 3.828.890.277 Din. V. Razni dohodki: 120.750.623. Vseh rednih dohodkov je tedaj: 11.471.237.000 Din.

Izredni dohodki: I. neposredni davki 200.000.000 Din. II. Državno gospodarstvo: 18.763.000 Din. Vseh izrednih dohodkov je v proračunu tedaj predvideno: 218.763.000 Din. Skupni redni in izredni dohodki znašajo 11.690 milijonov Din.

Stroški: I. Najvišja državna uprava: Krona, narodna skupščina, predsednik ministrskega sveta, glavna kontrola, pisarne kr. dvora in splošni izdatki: 130.424.000 Din. II. Penzije: 640.000.000. III. Državni dolgi: 602.071.000 Din. IV. Gospodarska ministrstva: 1. ministrstvo trgovine in industrije: 62.127.522 Din, 2. ministrstvo šum in rud 374.702.986 Din, 3. ministrstvo poljoprivrede in vod 288 milijonov 27.262 Din, 4. ministrstvo prometa: 2.530.445.201 Din, 5. ministrstvo poštni in telegrafa: 426.287.753 dinarjev. V. Druga ministrstva: 1. ministrstvo vojne in mornarice 2.350 milijonov 486.583 Din, 2. ministrstvo notranjih del 605.715.870 Din, 3. ministrstvo zunanjih del: 161.340.311 Din, 4. ministrstvo financ: 979.362.160 Din, ministrstvo pravde: 293.766.658 Din, ministrstvo za gradbo: 387.000.000 dinarjev, ministrstvo za narodno zdravje: 287.573.270 Din, 8. ministrstvo ver: 146.393.519 Din, 9. ministrstvo za socialno politiko: 371.105.799 Din, 10. ministrstvo za agrarno reformo: 61 milijonov 770.932 Din, 11. ministrstvo za ustavotvorno skupščino in izenačenje davkov: 312.250 Din. Proračunski rezervni krediti: 174.000.000 Din. Skupno 11.690.000.000 Din.

Poštna dobredelna akcija za poplavljenca.

Prejeli smo: Načeloma je poteza poštne uprave, s katero prispeva nesrečnim žrtvam vremenskih nezdod na pomoč, prav simpatična, ampak izvedba cele akcije nam predočuje zopet karakteristično nerodnost upravnega aparata.

Če se res gre samo za pomožno akcijo, ter so se izključno v to svrhu povisale pristojbine, potem se je res čuditi spretnosti strokovnjaka, ki si je izbral metodo komplikacij za izvedbo načrta, kateri bi se bil dal gotovo z večjim uspehom prav enostavno izvršiti.

Pretiskanje poštne znamke je sicer v obče uveljavljen pripomoček, če se gre za spremembo pristojbenika, in vrhu tega še dotične uprave prav čedno zaslužijo pri filateliji, ampak v našem slučaju je izvršilna ideja brezdvomno ponesrečena.

Če se rabi za frankiranje pošilk več znamk, pride poština dražja, kakor če slučajno zadostuje samo ena vrednotnica. Tako bo plačala stranka za navadno pismo v inozemstvo 4.50 Din, če frankira z dinarskimi znamkami, če pa nalepi 3-dinarsko, pa ji pride poština na 3.50 Din. Sicer priporoča poština uprava uporabo kolikor mogoče majhnega števila znamk za frankiranje, pa kaj če pošte nimajo zadostne zaloge, od trafikantov, osobito na deželi, pa ni pričakovati, da bi za vsak slučaj mogli ustreči zahtevam občinstva po potrebnih vrednotnicah.

Na ta način nastanejo neutemeljene razlike pri plačevanju pristojbin.

Če ima poštna uprava res samo namen podpreti državno akcijo za pomoč poplavljenecem, potem bi bilo najenostavnejše, če bi izdala posebne dobredelne znamke, recimo po 25 par z odlokom, da je vsak pošiljatelj obvezan to znamko razven predpisane poštnine nalepiti na pošne pošiljke brez razlike. Tej obveznosti se pritegnejo vse paketne, denarne in vrednostne pošiljke, potem je znamko prilepiti na vsako poštno nakaznico, položnico in poštno spremnico.

Za manjkajočo dobredelno znamko bodo pobirale naslovljene pošte kot porto dvojno pristojbino te znamke, kar se zaračuni z nalepljenjem dveh takih vrednotnic na pošiljko ter jih razvrzdi naslovna pošta.

Tu imate izvršilno navodilo za celo akcijo.

In če upravi že ne kaže izdati posebno znamko, in si je tudi težko zamisliti, da bi naš upravni aparat v štirih mesecih rešil in izvršil tak posel, potem bi bilo še vedno bolj pametno linearno zvišati pristojbenik za pisemske pošiljke, ne pa cene znamkam.

Če danes neseš paket na pošto, pristojbine ni mogoče izračunati, ker je ista odvisna od števila znamk, ki ga bo uradnik rabil za frankaturo, potrdilo pa dobiš za normalno pristojbino. — Pošta torej, kot državna ustanova nesrečnim poplavljenecem prav ničesar ne pokloni, prevzela je samo vlogo zbiratelja med občinstvom, katerega prisili k milodarom na sicer originalen, pa ne ravno posebno duhovit način.

VOLPI O NOVEM POSOJILJU.

Italijanski finančni minister Volpi je dejal, da bo služilo novo — od nas že omenjeno — posojilo izključno le vzpostaviti normalnega položaja na denarnem trgu, ki je bil v zadnjem času nekoliko moten. Osnova sindikata za posojilo naj občinstvo prepriča, da pomeni ta finančna operacija, ki jo označa Volpi sam kot eno največjih, ki so si jih kdaj upali napraviti, »novo razdelitev prihranjene denarja, ki naj redi industrijo, trgovino in poljedelstvo. Notranji dolg države bo ostal na ta način na višini, na kateri je bil v letošnjem juniju; obstojal bo pa samo iz natančno omejenih dolgov, ki bodo dali emisijskim bankam možnost, da popolnoma mirno in varno, proti presenečenjem uredijo obtok bankovcev, to se pravi, da branijo liro.«

RUMUNSKA GOSPODARSKA VPRAŠANJA.

Študijska komisija rumunskega zunanega ministrstva je izdala poročilo o zunanji trgovini prvih desetih mesecev. Vidimo, da se je položaj od pomladi sem bistveno spremenil. V prvih treh letošnjih mesecih je izkazala bilanca deficit 3.298.000.000 lejev, v naslednjih šestih mesecih pa prebitek 5.070.000.000 lejev, tako, da je bil deficit krit in je ostal še lep plus. Če vrhutega upoštevamo, da se je v septembru izvoz žita šele pričel, bodo najbrž tudi ostali meseci aktivni. Napram lanskemu letu je to večk napredek, kajti tedaj je bilo prvih devet mesecev pasivnih za dve milijardi lejv in je bil samo en mesec sploh aktiven. Človek bi mislil, da se kljub precejšnjim političnim neprilikam približuje Rumunija boljšim gospodarskim razmeram. — Nova vlada dela sedaj na reviziji carinskega zakona. Zakon prejšnjemu ne bo bistveno nasprotoval in bo strogo narodno-protekcioniističen; samo postavke bodo drugačije. Glavno važnost polagaje na revizijo železniških tarif. Železnice so avtonomne in med njih upravnim svetom in med vlado je zmeraj latenten konflikt, zlasti v vprašanju tarif. Od 15. septembra naprej so na pritisk ravnateljstva tarife zvišali; rezultat je bil pa negativen in so se dohodki znižali. Sedaj hočejo železnice sploh reorganizirati. — Morda bo pri tem pomagal tudi novi proračun. Dosedaj so

imele železnice lastno gospodarstvo s sedmimi milijardami; deficit železnice znaša ca 1 milijardo lejv in se bo moralo to v proračunu upoštevati. Slišijo se tudi glasovi, naj železniški proračun ne bo samostojen. Na sestavi proračuna delajo sedaj z mrzlično naglostjo in se je pečalo z njim tudi že več ministrskih svetov. Najtežavnije vprašanje je harmonizacija uradniških plač, za katero operacijo bo treba spraviti potrebne svote skupaj. Proračun za 1927 bo dosegel najbrž 42 milijard; letos jih je bilo 29.

Trgovina.

Prodaja strupa in strupenih stvari. Ministrstvo za narodno zdravje je leta 1912 izdalo specialna pravila o prodaji strupa in strupenih stvari po trgovinah. Ker se je pozneje pokazalo da so ta pravila v protislovju z odredbami zakona, ki so še veljavni v nekaterih pokrajinah, je ministrstvo odredilo, da omenjena pravila ostanejo v veljavi le za teritorij Srbije in Črne gore, v ostalih pokrajinah pa se bodo še nadalje uporabljali predpisi prejšnjih zakonov.

Spomladni semenj na Dunaju. Spomladni semenj na Dunaju se bo vršil od 13. do 19. marca 1927. Prijave razstavljalcev se prejema do 31. decembra 1926. Tiskovine za prijave in druge informacije se dobijo pri upravi Dunajskega semnja, Win VII., Museumstrasse 1.

Grčija je prepovedala uvoz našega opija. Grška vlada je prepovedala tranzit in uvoz našega opija v Grčijo. Ta mera grške vlade je izzvala veliko ogorčenost v naših gospodarskih krogih.

Uvoz čokolade v našo državo. Vsled stalnega razvijanja jugoslovenske produkcije čokolade pada stalno uvoz tega predmeta. Medtem ko se je v letu 1922 uvozilo še 305 tisoč kg, v letu 1923 326 tisoč kilogramov, je znašal uvoz v l. 1924 samo 218 tisoč kg in v letu 1925 171 tisoč kilogramov.

Osnovanje borze za jajca v Pragi. Na praški borzi za blago in vrednote se bo vršila vsako sredo v posebnih prostorih od 11. do 13. ure borza za jajca. To je sicer prva borza te vrste v Češkoslovaški, toda pričakuje se, da jih bo kmalu še več. Ta borza se je ustanovila na inicijativno udruženja trgovci z maslom in sirom v Češkoslovaški.

Pasivnost angleške trgovinske bilance. V preteklem mesecu je Anglija uvozila za 111.013.703 funtov šterlingov blaga, medtem ko je v istem mesecu znašala vrednost izvoženega blaga samo 53.176.663 funtov šterlingov. Pasivnost angleške trgovinske bilance za mesec oktober znaša torej skoro 58 milijonov funtov šterlingov.

Poljski hmelj. Vsled trdne tendence v inozemstvu se je tudi poljski trg hmelja poživil. Potreba je velika, zalog ni skoraj nobenih, ostalo je samo še ca 5 odstotkov pridelka. Cena za lublinski hmelj koleba od 105 do 140 dolarjev za 50 kg, po kvaliteti. Cena za volinjski hmelj je za 15 do 18 odstotkov nižja in znaša 85 do 120 dolarjev. Povprašujejo v prvi vrsti po dobrih kvalitetah in prav teh je najmanj.

Poljski eksport sladkorja. Letošnja sladkorna kampanja na Poljskem bo dala okoli 520.000 ton sladkorja; polovico porabi domači trg, polovica je namenjena za izvoz. Izgledi za izvoz sladkorja pa niso posebno ugodni, ker je povprečna cena za poljski sladkor na svetovnem trgu (tona 13 funtov oziroma 570 zlatov za tono) globoko pod lastno nabavno ceno (okoli 800 zlatov za tono). — Zguba pri izvozu naj bi bila krita z dobičkom pri domači prodaji. Ker pa domače sladkorne cene niso zadosti visoke, da bi razliko izenačile, se trudijo sladkorni tovarnarji na novo, da bi dovolila vlada zvišanje cen na domačem trgu. — Tako bodo slednji domači konsumenti morali tovarnarjem omogočiti izvoz. Kaj pa pri nas?

Seznam razsodnikov zagrebške borze je interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Muzej za trgovino in industrijo kraljevine SHS v Berlinu, ki je pričel poslovati, kakor smo že poročali, začetkom tega meseca, bi mogel na nemškem trgu plasirati večje količine lesa, zlasti lesa za sode, zaboje, gradbenega itd. ter prosi, da mu naši izvozniki predložijo detaljnere ponudbe.

Zastopnika za vso Slovenijo in Hrvaško za razpečavanje železa in železnih izdelkov, raznih strojev ter gumijastih izdelkov nemških in ameriških tvrdk išče neka tvrdka v Sloveniji. Natančen naslov tvrdke je interesentom na razpolago v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Razsodišče pri zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Gradu. Graška zbornica je ustanovila za razsojanje sporov v trgovskih, obrtniških in industrijskih zadevah posebno razsodišče, ki bo razsojalo, če je vsaj eden spornikov interesent graške zbornice, to je trgovec, obrtnik ali industrijalec na področju omenjene zbornice, pod pogojem, da se ob sklepu kupčije ni določilo kako drugo sodišče. Razsojalo se bo le spore, za katerih uravnava se stranke izrecno podvrže zborničnemu razsodišču.

Prodaja velike slovaške papirne tovarne. Iz Košic poročajo, da bo prodana ena najstarejših slovaških papirnih tovarn, tovarna v Slaboševcih, ki dela že od leta 1872 naprej. Kupil jo bo konzern Spiro ali pa papirni kartel. Zastopniki koncerna so si tovarno že ogledali in so ponudili nakupno vsoto 10 milijonov Kč. Dosedanja lastnica tovarne, Moravska agrarna in industrijska banka, bo ponudbo menda sprejela. Računijo, da bodo začeli tovarno že v pomladi demontirati.

Industrija.

Švedski užigalični trust. Nekoč smo že pisali, kakšen je ta trust in kako brezobzirno je njegovo postopanje. Sanacija švicarske užigalične industrije nam je nov zgled za to. Najprvo so tri švedske trustne tvrdke, za katerimi stoji trust z vso svojo finančno močjo, s konkurenco popolnoma spravile ob tla 14 švicarskih užigaličnih tovarn. Ko je bilo to delo spretno in brez usmiljenja končano, so pa začeli z reorganizacijo švicarske užigalične industrije. Prav tako kakor na Nemškem Na podlagi težkega položaja tehniško zastarelih tovarn, ki niso v trustu, se morajo potem določiti cene, ki dajo tehniško in denarno ugodno situiranim trustnim tvrdkam posebno rentabiliteto. O švedskem trustu bomo priobčili v kratkem daljši članek.

Prodaja instalacijske tovarne za izdelovanje hišnih potrebnin iz aluminija. — Švicarsko poslaništvo obvešča, da je v Švici na prodaj kompletna instalacija za izdelovanje hišnih potrebnin iz aluminija z vsemi zraven spadajočimi stroji. Celokupni inventar tovarne stane 65.000 švicarskih frankov. — Interesenti dobe nadaljna pojasnila pri g. Camille Harder, La Chaux-de-Fond, Numa Droz 75.

Sindikati rumunskih tovarn špirta. Po dolgotrajnih pogajanjih so sklenile rumunske tovarne špirta, da napravijo sindikat. Tovarne se borijo z velikimi težkočami. Sedaj bodo dali tovarnam produkcijske kontingente, in sicer na podlagi produkcije v kampanji 1924/25. Sindikat je v Bukarešti in v Erdeljski ustanovil avtonomne centrale, ki bodo zastopale interese tovarn. Centrale bodo začele z delom v najbližjem času.

Angleški barvni trust. Dodatno k že priobčenemu poročilu o tem trustu povelmo, da je prevzel ravnateljsko mesto lord Reading, prejšnji indijski podkralj. Sir Alfred Mond je predsednik družbe. Delničarje štirih osnovnih družb bodo sedaj pozvali, naj svoje delnice zamenjajo. Če se bo zamenjava popolnoma izvršila, bo znašala delniška glavnica nove družbe — Imperial Chemical Industry — 56,803.000 funtov. Navadne akcije bodo dobile 7 odstotno dividendo in dve tretjini preostalega dobička, prednostne akcije pa eno tretjino.

Nemški sladkor. V letošnji kampanji bo delalo 253 sladkornih tovarn, osem manj kot v lanskem letu. Skupna množina pese, ki se mora predelati, je ostala skoraj neizpremenjena, 102,990.000 meterskih stotov napram 102,480.000. Nasprotno bo pa sladkorja najbrž manj, za 1,7 odstotkov in bo znašala količina surovega sladkorja 15,800.000 napram 16,060.000. Kvaliteta pese je letos slabša.

Denarstvo.

Rekordna dividenda. Ravnateljstvo ameriške avtomobilne družbe General Motors Corporation je sklenilo, da bodo dobili delničarji dividendo v skupnem znesku 34 milijonov dolarjev. Ugodni

razvoj, ki ga je dosegla družba v zadnjem finančnem letu, prekosi vse dosedanje denarne rekorde. Napravili bomo tabelico, ki nam bo pokazala, kako raste produkcija avtomobilov v Ameriki od meseca do meseca. Govorili so o nasičenosti tuga, pa ni o tem še prav nič čutili.

Dolarska banka na Poljskem. Kakor smo svoj čas poročali, je sklenil 31. avg. t. l. nadzorstveni svet Poljske banke ustanovitev dolarske banke. Ta sklep se doslej še ni izvršil. Po izjavi generalnega ravnatelja Poljske banke, Mileczkowskija, so zaenkrat misli na ustanovitev te banke opustili, ker se je glavni cilj te banke, nabiranje velikih valutnih zalog, dosegel že na drug način. Tekom zadnjih mesecev je namreč Poljska banka nakupila od zasebne strani več kot 20 milijonov dolarjev.

Posojilo za ogrske državne železnice. V okviru rekonstrukcijskega načrta za ogrske državne železnice je tudi postavka za nabavo 10.000 novih železniških vagonov in postavka za zgradbo lokalnega železniškega omrežja v dolžini več tisoč kilometrov, zlasti v ogrski nižini. Da se krijejo stroški tega velikega rekonstrukcijskega načrta, so nasvetovali najetje večjega inozemskega posojila. Sedanji dohodki železnic in bodoči višji dohodki

bi zadostovali za plačevanje obresti in odplačevanje amortizacijskih rokov.

Poslovanje avstrijske poštne hranilnice. Kakor smo že poročali, znaša poslovna izguba v zadnjem času preko 110 milijonov šilingov, to je skoro eno milijarde dinarjev. V času ko gospodarski krogi v Avstriji brezuspešno iščejo kredit ali pa morajo zanj plačevati oduške obresti, je poštna hranilnica stavila svoj razpoložljiv denar na razpolago velešpekulantem, ki so to ugodnost do skrajnosti izrabili. Ogorčenje med avstrijskimi gospodarskimi krogi vsled slabega in brez ciljnega gospodarstva je ogromno in splošno se zahteva, da se krivci strogo kaznujejo. Gospodarski krogi naglašajo, da potrebuje Avstrija dobro vodeno poštno hranilnico brez vsakega vpliva od strani politike ali velekapitala.

Hamburg — Južna Amerika. Kljub vsem dementiim o zvišanju glavnice družbe Hamburg — Južna Amerika je to zvišanje vendarle med točkami dnevnega reda na prihodnjem obnem zboru. Delniško glavnico hočejo zvišati od 25 na 50 milijonov mark. Družba je dala graditi več velikih brzoparnikov in bo začela obratovati z večjim številom, da premore angleško, francosko in italijansko konkurenco.

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek
okusen i cenen.

Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonijalnih trgovinah.

RAZNO.

Merkurjev jour fix se vrši v četrtek dne 18. novembra ob 8. uri zvečer v restavraciji Zvezda. Odbor.

Bombažarstvo. »Financial Times« razmotrivajo učinke letošnjega rekordnega bombaževega pridelka, kojega nizke cene bodo po mnenju uradnih ameriških krogov imele v bližnjih letih za posledico zmanjšanje kulturnega bombaževega areala. Z ozirom na to, da se bo to zmanjšanje izvršilo tako v Ameriki kot v Egiptu, priporoča omenjeni list angleškimi tekstilnim industrijcem nakup bombaža po sedanjih ugodnih cenah.

Sejmi v Leipzigu 1927. Vzorčni sejem se bo vršil od 6. do 12. marca, tehniški sejem od 6. do 13. marca, obratnotehniški sejem (Werkzeugmaschinen-schau) pa od 6. do 20. marca. V okviru vzorčnega sejma, prirejeni tekstilni sejem, dalje čevljarski in usnjarski sejem, ostanejo kot doslej odprti 4 dni, od 6. do 9. marca. Jesenski vselej bo pa trajal od 28. avgusta do 3. septembra.

Novi petrolejski viri na Poljskem. Na eksploatacijskem ozemlju tvrdke Nobel v Mrznicah so dokončali jamo »Nobel II.«; vsak dan daje 12 vagonov surove nafte in na minuto 18 metrov plina. Ze več let niso navrtali jame, ki bi bila tako močna. Istočasno je začel obratovati na novo odprt vir tvrdke »Fauto«, ki daje na dan 8 cistern surove nafte, na minuto pa 16 metrov plina. V teh jamah započeto delo se bo poznalo že v produkcijskih številkah tekočih mesecev.

Borza dela v Mariboru. Od 7. do 13. novembra je pri borzi dela v Mariboru iskalo dela 74 moških in 49 ženskih, skupaj 123 oseb; delo je bilo ponujeno 64 moškim in 31 ženskam, t. j. 95 oseb; delo je dobilo 71 oseb in sicer 45 moških in 26 ženskih; odpadlo jih je 44 oseb, t. j. 43 moških in 1 ženska; iskati si dela jih je odpotvalo 21 moških in 5 ženskih, skupaj 25 oseb. Od 1. januarja do 13. novembra pa je delo iskalo 6869 oseb, 6074 oseb je bilo delo ponujeno, v 2856 slučajih je borza dela posredovala uspešno, iz evidence je bilo izbranih 3447 oseb in 796 oseb je odpotovalo.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 5 pečarjev, 1 ključavničar, 2 elektromonterja, 2 mizarja, 1 soboslikar, 6 zidarjev, 1 žagar, 10 viničarjev, 2 sodarja, 1 trgovski vajenec in 5 drugih vajencev (čev-

ljarske, mizarske in pekavske obrti). Pri borzi dela v Mariboru naj se javijo samo samostojni stavbeni ključavničarji.

Posledice angleškega premogovnega štrajka. V angleški spodnji zbornici je te dni resortni minister izjavil, da se cenil vsled štrajka nastali izpad na premogovni produkciji na 250—300 milij. funtov šterlingov. Od začetka maja t. l. do sedaj je znašala produkcija domačega premoga približno 10 in pol milijona ton, uvoziti pa ga je bilo treba še približno 15 in pol milijona ton. — Voditelj delavstva je pred kratkim izjavil, da želi en del delavstva potem častnega kompromisa urediti sedanji položaj, dočim skoro vsi odklanjajo sprejem določil, katere predlagajo delodajalci. Za glavno oviro smatra nameravano podaljšanje delovnega časa. Položaj ni brezupen, za svojo osebo upa, da se na obeh straneh občuti nujna potreba za preureditev sedanjega položaja.

Balkanski tobak. Predsednik trgovske turške zbornice v Carigradu bej Husein je izdal spomenico in pravi, da je letošnji pridelok tobaka v Turčiji, Grški in Bolgarski najslabši v zadnjih petih letih. Vsega skupaj imajo te tri dežele 98 mil. kg tobaka; 20 milijonov ga potrebuje domači konsum, 78 milijonov ga ostane za izvoz. Ker pa znaša potreba onih dežel, ki importirajo balkanski tobak, 120 mil. kg, bodo imenovane tri dežele prodale lahko tudi stare zaloge.

Gospodarske vesti. Centralna zveza nemških hišnih posestnikov se pogaja z Amerikanci o posojilu 100 milijonov dolarjev. Denar bi dala v prvi vrsti hišnim posestnikom srednjega obrtnega stanja. V Rimu so osnovali odbor, ki bo proučeval vprašanje predora med Italijo in Sicilijo. Če se voziš z osebnim vlakom na Sicilijo, moraš prestopiti na ladjo, se peljati z njo čez Mesinsko ožino in na drugi strani spet stopiti v vlak. Ekspresni vlaki zavozijo na transportni parnik in ti ni treba izstopiti. Če bi bil predor tam, bi se vršil promet brez vseh ovir. — Dr. Fall, predsednik bivše Južne železnice, je bil v Parizu in se posvetoval s francoskimi interesenti. Zaključki železnice se stalno boljšajo in bodo 1. marca kupon obrestovani zopet s 4 odstotki. — Kakor na Ogrskem bodo tudi v Rumuniji borzno poslovanje zakonitim potom na novo uredili. Mej drugim je tudi to, da bodo nastavili skupno dvanajst zapriseženih senzalov, od kojih bo moral vsak zase

položiti poldrugi milijon lejev kavcije. Zakon bo uredil tudi posameznosti postopanja pri imenovanju borznih agentov in pri ustanavljanju borznih sindikatov. — Avstrijski in nemški premogarji so napravili konsorcij, ki bo del rudnikov rjavega premoga priredil v svrhu dobave tekočine iz premoga. — Vesti o kartelu aluminija dementirajo. To je zmeraj takrat, kadar se zares kaj kuje. — V aprilu prihodnjega leta nameravani sestanek nemških in angleških industrijcev v Kölnu bo v zvezi z že omenjenim kartelom angleške barvne industrije razpravljaj najbrž tudi o skupnem postopanju nemške in angleške tovrstne industrije. Torej spet nov svetovni kartel. — Tri največje praške hranilnice so sklenile, da bodo od 1. januarja naprej znižale obrestno mero od 4 in tričetrt na 4 in en četrt odstotka. Zveza bank bo hranilnicam kmalu sledila. — V ostrovskem okraju so nakopali v oktobru 1,134.000 ton premoga, za 13 odstotkov več kot v septembru in prav toliko kot v predvojnih mesecih. Število delavcev je bilo nad 40.000 — Severnemški Lloyd poroča, da bo letošnji zaključek ugodnejši kot lanski in da bodo spet začeli z dividendami, sprva seveda le s prav skromnimi. Iz povečane glavnice prihajajoča sredstva bodo uporabili pri nadaljni izgradbi brodivov. — Ogrska plača vsako leto inozemstvu 98,783.000 zlatih kron obresti za najeta posojila. Od tega odpade 75,537.000 kron na državo, ostalo na zasebno gospodarstvo. — Nemške tovarne jekla imajo od železnice naročila za 900.000 ton tračnic. Cena 135 mark je za ca 4 marke pod tržno ceno. — Ogrska železna in strojna industrija si je v zadnjem času zelo opomogla in dela zopet s 60 odstotno kapaciteto. Pred vojsko je delalo 52.000 delavcev, sedaj jih dela že spet 35.000. — Na praški borzi otvorijo poseben oddelek za prodajo in nakup jaje. — Grška je odpravila uvozno carino na predivo, ki ga rabijo za izdelovanje preprog. — Nemčija uvaža zmeraj več lesa; julijski uvoz je bil s 556.000 tonami za 231.000 ton pod lanskim julijem, avgustov uvoz s 609.000 samo še za 49.000 ton pod lanskim avgustom, uvoz v septembru je pa s 606.000 tonami nadkrilil lanski september za 6.600 ton. — Izkaz ruske državne banke s 1. nov. je tale: zlata v palicah in novcih je bilo za 16 milijonov 160.000 červoncev (červonec = ca 290 dinarjev), platine v palicah 3 milijone 50.000, deviz 5.440.000, menic 66 milijonov 50.000, obtok bankovcev 89 milijonov 300.000, bilanca 91.000 červoncev. — Po svetu. Tri vodeča angleška premogovna podjetja s skupno produkcijo ca 4½—5 milijonov ton se nameravajo združiti. Vodilna družba bo jamčila akcionarjem minimalno dividendo. — Glede poročil o srednjeevropskem kartelu špirta javljajo Čehi, da niso zraven. — V drugi polovici gospodarskega leta 1925/26 je odobrila sovjetska vlada pravila 60 novih akcijskih družb; glavnica teh družb znaša 11,200.000 rubljev. Večina družb se peča s tekstilno industrijo in s tekstilno trgovino. — V Pragi so hoteli napraviti komunalno banko. Zedinili so se sedaj tako, da to ne bo nov zavod, temveč da bo vse finančne transakcije mesta Prage vodil poseben oddelek Centralne banke češke hranilnice. — Generalni ravnatelj Zveze nemške barvne industrije Bergins se je mudil več tednov v U. S. A., da se pogaja s Standard Oil Co o veliki skupni napravi. — V ogrskih finančnih krogih računijo s tem, da bo Narodna banka v bližnji bodočnosti obrestno mero na novo znižala, od 6 na 5½%, najbrž že pred Božičem. — Na budimpeški borzi je šla v preteklem tednu cena boksita od 350 tisoč kron gor na 2,800.000 kron; ena verzija je ta, da je akcije nakupovala Ogrska splošna premogovna družba, da se izvede koncentracija z družbo boksita, ker je z boksitom napravljeni cement najboljši cement sveta. Druga verzija je ta, da je nakupovala akcije neka nemška družba aluminija, da izrabi aluminijevo vsebino boksita. — Bolgarski poslanec je odšel v Berlin, da se pogaja z diskontno družbo o ureditvi bolgarskih predvojnih dolgov. — V zadnji seji vrhovnega rumunskega gospodarskega sveta je poročal minister dela, da je ameriški konsorcij ponudil posojilo 26 milijonov dolarjev za nove stavbe. Gospodarski svet se je v principu izrekel za posojilo in je pooblastil ministra za nadaljna pogajanja. — Kovinski zaklad

Poljske banke se je zvišal v zadnji dekadi oktobra za 102.000 zlatov in je znašal na koncu oktobra 135.800.000 zlatov. Zaloge deviz so se z 8.700.000 zlatov zvišale na 113.500.000, zaloge menic s 5 milijonov 700.000 na 323.500.000 zlatov. Obtok bankovcev se je zvišal za 32 milijonov 500.000 zlatov na 565 milijonov. — S 6. novembrom je stopilo v Rumuniji v veljavno novo računanje carinskih pristojbin. Carine so preračunjene na bazi angleškega funta, tako da pride 850 lejev na 1 funt. Nove takse je mogoče plačevati sedaj tudi v lejih. — S 6. nov. je začel prometovati med Londonom in Berlinom aeroplan, ki prevozi to razdaljo že v 5 urah in ki vzame s seboj 12 potnikov. — Avtomobilna tvrdka Bugatti se bo udeležila v bodočem letu znamenite avtomobilne tekme v Indianapolis (Amerika). Vozove si bo dala zgraditi kar v Ameriki. — Razne odredbe nemških in čeških železnic itd. nam pravijo, da je tarifni boj med Trstom in Hamburgom končan. — Pri zagrebški železniški direkciji se je vršila 3. t. m. konferenca jugoslovanskih, avstrijskih, italijanskih in češkoslovaških zastopnikov. Obravnali in uredili so železniška in prometotehniška vprašanja prometa do Adrije. — V Podkarpatski Rusiji so pridelale letos na 6000 oralih 30.000 hl vina, lani so ga pridelali 150.000 hl. — Kljub zagotovilom, da Švedska vsled izborne kvalitete svojega blaga nima nobenega interesa za pristop k Mednarodnemu jeklenemu kartelu, je sedaj vendarle vprašala za pogoje pristopa. Pogajanja o zvišanju produkcije so se pričela 4. t. m. v Luksemburgu in se bo obravnavalo tam tudi švedsko vprašanje.

Ljubljanska borza.

Ponedeljek, 15. novembra 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 74, bl. 78; Loterijska državna renta za vojno škodo, den. 325; Zastavni listi Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kr. dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 194, bl. 198; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 140; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100; Prva hrv. štedionica, Zagreb, den. 865, bl. 868; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, den. 100; Trboveljska prem. družba, Ljubljana, den. 330; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 105; Stavbna družba, d. d., Ljubljana, den. 55, bl. 65; Seširc. tovarna klobukov d. d., Skofja Loka, den. 104.

Blago: Hrastovi hlodi, od 25 cm prem. napr., od 3 m dolž. napr., feo nakl. post., 2 vag., den. 350, bl. 350, zaklj. 350; hrastova drva, sveža, feo nakl. post., za 100 kg, den. 16; deske (smreka, jelka), od 50 mm, paralelne, 4 m dolž., I., II., III., monte, feo meja, bl.

520; pšenica bačka 76-77, 2%, feo nakladalna postaja, bl. 307.50; pšenica 75-76, feo vag. nakl. post., bl. 202.50; koruza umetno sušena, feo vag. nakl. post., bl. 170; koruza nova, času primerno suha, feo vag. nakl. post., bl. 135; koruza nova, času primerno suha, za december, feo vag. nakl. postaja, bl. 140; koruza nova, času primerno suha, za januar, feo vag. nakl. post., bl. 145; činkvanti baranjski, feo vag. nakl. postaja, bl. 235; koruza nova, v storžu, feo vag. nakl. postaja, bl. 90; ajda prekmurska, feo vag. nakl. postaja, bl. 335; rž. 71-72, 2%, feo vag. nakl. post., bl. 217.50; oves novi, feo vag. nakl. post., bl. 165; ječmen krmilni, 62-63, feo vag. nakl. postaja, bl. 170; ječmen krmilni, 62-64, feo vag. nakl. postaja, bl. 180; ječmen letni, 65-66, feo vag. nakl. postaja, bl. 192.50; otrobi drobni, feo vag. nakl. postaja, bl. 125; fižol beli, 3-4%, feo vag. nakl. postaja, bl. 180; fižol rmeni, 3-4%, feo vag. nakl. postaja, bl. 180; krompir, feo vag. slovenska postaja, bl. 135; laneno seme, feo Ljubljana, den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana, den. 370.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani, dne 13. novembra 1926. Kilogram govejega mesa 15 do 18, jezika, jeter, ledic, možganov 18, vampov 8 do 10, pljuč 8, loja 10, tele-tine 17 do 20, jeter 25, pljuč 18; prašičje meso 19 do 22.50, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 7.50, parkljev 6, slanina 18 do 22, masti 23 do 25, šunke 30 do 35, prekajenega mesa 25 do 30, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10, jezika 35, kostrunovega mesa 13 do 14, jagnetine 20, konjskega mesa 6 do 8; kilogram krakovskih klobas 42, debrecinskih 40, hrenovk, safalad, posebnih 35, tlačenk 20, svežih kranjskih 25, pol prekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50; piščanec 15 do 25, kokoši 25 do 40, petelin 30 do 35, raca 20 do 30, nepitana gos 130, domač zajec 10 do 30, divji 30 do 65, kg srne 20 do 30, kg krapa 25 do 30, linja in mreže 25, ščuke 35, postrvi 55 do 60, klina 15 do 20, pečenke 10. Liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 45, čajnega 55, masla 40, bohinskega sira 38, sirčka 9 do 10, eno jajce 1.75; kg belega kruha 6, črnega in rženega 5; kg jabolk 3 do 8, hrušk 3 do 10, ena oranža 1.50, limona 0.75 do 1.25, kg fig 12, navadnega kostanja 4 do 6, maroni 10 do 12, orehov 12, lušenih orehov 32 do 34, suhih češpelj 10, suhih hrušk 7, grozdja 22 do 24; kg kave 42 do 72, pražene 52 do 100, kristalnega sladkorja 13.50, v kockah 15.50, kavne primese 22, riža 8.50 do 10, soli 3.50 do 3.75, testenin 10 do 12, liter olja 18 do 20, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50, petroleja 7, kg pšenične moke št. 0 5.75, št. 1 5.25, št. 2 5.25, št. 3 4.50, št. 4 4, št. 6 4, kg kaše 6, ješprenja 7, ješprenjčka 10 do 13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4,

pšeničnega zdroba 7, ajdove moke 7 do 9, ržene moke 4.50; q pšenice 350 do 370, rži 270 do 290, ječmena 240 do 260, ovsa 215 do 250, prosa 350, koruze 225 do 240, ajde 340 do 370, fižola 400 do 425, graha 430 do 500, leče 600; q premoga 42, kub. meter trdih drv 150, mehkih 75; q sena 75 do 100, slame 50; kg endivije 6 do 7, motovilca 10, zelja 1 do 2, rdečega zelja 5 do 6, kislega zelja 3.50, ohrovt 1 do 2, karfijol 12 do 13, čebule 2 do 3, česna 7, krompirja 1.50 do 1.75, repe 1, kisle repe 3, korenja 1 do 5, peteršilja in zelenjave za juho 5.

Mariborski trg, dne 13. novembra 1926. Lepo vreme je pravbilo več smetov in kmetic v mesto. Na trgu je bilo 55 s svinjskim mesom, 40 z zeljnatimi glavami, 50 s krompirjem, zelenjavo, čebulo in česnom in 15 s sadjem naloženih voz na trgu. Slaninarji pa tudi domači mesarji so ostali pri svojih dosedanjih cenah. — Perutnine in drugih domačih živali je bilo 1500 komadov, med katerimi je bilo videti več kot 100 puranov. To pa zato, ker se približujejo božični prazniki, radi katerih so tudi cene perutnine in jajcem poskočile. Piščanci in kokoši so se prodajali po 25 do 60, race in goske po 40 do 80, purani 40 do 120 Din komad. Tudi domačih zajcev je bilo mnogo, kateri so se prodajali po 8 do 50 dinarjev komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje in cvetlice. Cene krompirju se dvigajo radi slabe letine in so bile 1.50 do 2.25 dinarjev kilogram, zeljnatim glavam 0.75 do 4, ohrovtu in endiviji 1.50 do 2, karfi-jolu 3 do 8 Din komad, paradižnikom (kateri so se podražili) 6 do 8, kislemu zelju 3 do 3.50, kislji repi 2 do 3 kg. Med 25 do 30 Din kg; mleku 2 do 2.50, smetani 12 do 14, oljčno olje 30 do 50 (po trgovinah 26), bučno olje 18 do 24 Din liter; surovo maslo 38 do 44, kuhano 44 do 48, čajno 50 do 60 Din kg; jajca (ki so se podražila) 2 do 2.25 Din komad. Sadje: jabolka in hruške 3 do 10, breskve 10 do 14, grozdje 8 do 12 Din kg; surovi kostanj 2 do 3.50, pečen 6 do 7 Din liter. — Cvetlice, katerih je bilo prav malo 0.25 do 6, z lonci vred 10 do 75 Din komad. — Lesena in lončena roba 1 do 100 Din komad, lesene grablje 8, brezove metle 2.25 do 5 Din komad, koruzna slama 25 Din vreča. — Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 10. novembra je bilo radi slabega vremena samo 7 voz sena, v soboto 13. novembra pa 16 voz sena in 8 voz slame na trgu. Cene so bile senu 75 do 100, slami pa 40 do 55 Din za 100 kg. Mariborsko sejmsko poročilo (11. novembra 1926). Prignalo se je 106 volov, 16 bikov, 466 krav, 14 konjev in 2 teleta,

skupaj 604 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: Debeli voli (1 kg žive teže) 7.75 do 8.75 dinarjev, poldebili voli 7 do 7.50, ple-menski voli 6.25 do 7, biki za klanje 6.75 do 7, glavne krave, debele 6 do 6.75, ple-menske krave 5 do 6, krave za klobasarje 2.25 do 4, molzne krave 5.25 do 6, bre-je krave 5.25 do 6, mlada živina 5.50 do 7.25. Prodalo se je 342 komadov, od teh za izvoz v Italijo 45, v Avstrijo 38 komadov. — Mesne cene: Volovsko meso II. vrste 8 do 18 Din kg, telečje meso I. vrste 10 do 18 Din kg, svinjsko meso, sveže 10.50 do 27 Din kg.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Ekonomsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. novembra 1926 ponudbe za dobavo 10 ton oglja ter za dobavo ravnalnih plošč, meril in lopat za premog; do 19. novembra t. l. za dobavo žebeljev in vijakov ter za dobavo bombaževine; do 23. novembra t. l. za dobavo 5000 kg ter-asfalta. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Ljubiji sprejema do 22. novembra t. l. ponudbe za dobavo kave, riža, zdroba, sveč in čaja; do 26. novembra t. l. za dobavo odbijačev iz litega jekla. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 23. novembra t. l. ponudbe za dobavo zemskega lesa. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 26. novembra t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg karbida. — Direkcija državnih železnic v Zagrebu Ekonomsko odelenje sprejema do 25. novembra t. l. ponudbe za dobavo livarskega in plinskega koksa. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 30. novembra t. l. ponudbe za dobavo letev. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 20. novembra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede oddaje pravice zakupa pridobivanja ledu iz ribnika, desno proge št. IIj—Rakek pri Psarjih med postajama Celje in Laško za dobo od 1. decembra 1926 do 31. marca 1927. Dne 20. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave livarskega in navadnega koksa, dne 22. novembra t. l. glede dobave knjigoveškega kartona, dne 29. novembra t. l. glede dobave žebeljev, žice in vijakov, dne 30. novembra t. l. pa glede dobave bele kovine za lokomotive.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Edino šivalni stroji in najboljše kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! **Gritzner** **Adler** Tudi na obroček!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v velenju brezplačno. — Večletna garancija.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

Inozemski premog in koks

vse vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikele.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Veletrgovina

v
A. SARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko

blago

raznovrstno žganje

moko in

deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za

kavo in mlin za di-

šave z električnim

obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogovce, dokolenice, nahrbtniki za solarje in lovce, dežniki, klovi, šifoni, žepni robc, palice, vilice, noži, likarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki

Josip Petelin

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Najnižje cene! Na veliko in malo!

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mlatih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike

Naročajte in razširjajte

„TRGOVSKI LIST!“